

МЕНЕДЖМЕНТ НЕГІЗДЕРІ, САПАНЫ БАСҚАРУДЫҢ ЛОГИСТИКАЛЫҚ ЖҮЙЕСІ: ТЕОРИЯ, ӘДІСТЕМЕ, ПРАКТИКА

Турсыбекова Р.К. Толамисова А.Г.*

I. Жансүгіров атындағы Жетісу университеті, Қазақстан, Талдықорған
e-mail: turysbekova777@mail.ru, zhantokab@mail.ru

Бұл мақалада өнім сапасын басқару жүйесіне қатысты логистиканың теориялық принциптерін әзірлейді.

Жүргізілген зерттеулердің арқасында ғылыми жаңалықтың келесі негізгі нәтижелері алынды:

- тасымалдаушыдан өнімді өткізуге дейінгі логистикалық тізбекке сапа тасымалдаушысы ұғымын енгізу негізінде өндіріс пен айналыстағы сапаның рөлі мен орны белгіленеді;

- өндірісте логистикалық сүзгілер өнімді өндіру процестерінің синтезі және әрбір технологиялық буында сынаумен синхронды бақылау қызметін атқарса, материалдық ағындарды ынталандыру жолында логистикалық сүзгілер тұжырымдамасы енгізілді және негізделді;

- сапаны қалыптастыру процесінің қажетті шарты мен негізі ретінде сенімділіктің ерекше рөлі көрсетіледі;

Бұл мақаланың мақсаты – тұтынушылардың талаптарына және ғылыми-техникалық прогрестің жетістіктеріне жауап беретін, кәсіпорынның бәсекеге қабілеттілігін, сонымен қатар коммерциялық табыс пен тұрақты қаржылық жағдайды анықтайтын сапа болып табылады.

Осы мақаланың әдістемесі өнеркәсіп өнімдерін өндіру және тарату процесінде логистикалық сапа менеджменті жүйесін қалыптастыру және жұмыс істеуінің теориялық және әдістемелік ережелерін әзірлеу және негіздеу болып табылады.

Мақаланың практикалық маңыздылығы көрсетілген ережелер кәсіпорындардың өндірістік-коммерциялық қызметіндегі сапа менеджменті жүйесін жетілдіруге бағытталғанымен және күрделі машина жасау өнімдерінің сапасы мәселелерін шешуге айтарлықтай ықпал ететіндігімен түсіндіріледі.

Кілт сөздер: *Менеджмент, логистика, тиімді жұмыс, дағдарысты басқару.*

Кіріспе

Әлеуметтік бағдарланған қазіргі экономикада өндірілетін және сатылатын өнімнің сапасы мәселелері бірінші орынға шығады. Сапа мәселесін шешу тауар өндіруші кәсіпорындардың назарында, ол үшін арнайы бөлімшелер - сапа менеджменті қызметтері жұмыс істейді.

Логистика даярлауда әлемдік тәжірибе көрсеткендей, менеджмент ғылымы мен өнерін түсіну маңызды орын алады. "Менеджмент" (management) – ағылшын тілінен шыққан сөз және "басқару", "басқару қабілеті" дегенді білдіреді. "Менеджмент" ұғымының көптеген түсіндірмелері бар. Бұл ақталған, өйткені ұйымның дамуының кез-келген кезеңінде біз әртүрлі типтегі менеджментпен айналысамыз (технологиялық, қаржылық, функционалдық, логистикалық және т.б.).

Әртүрлі экономикалық деңгейлердегі логистикалық жүйелер мен басқару әдістерін талдау және жобалау кезінде туындайтын нақты мәселелерді шешу үшін бағдарламалық-мақсатты жоспарлау, функционалдық-құндық талдау, макро - және микроэкономика, болжау, модельдеу және т. б. әдістері толығырақ қолданылады.

Сапа мәселесі көп қырлы және өте күрделі, өйткені ол конструкторлық-технологиялық, ұйымдастырушылық, экономикалық және коммерциялық сипаттағы міндеттер кешенін шешуді талап етеді. Тиісті сапалы өнім жұмсалған шығындарды өткізуді

және өтеуді қамтамасыз етеді, сондықтан бәсекеге қабілетті сапаға қол жеткізуге бағытталған іс-шаралар кәсіпорынның өндірістік және коммерциялық қызметінің ажырамас бөлігі болып табылады. Жалпы экономикада да, жекелеген кәсіпорындарда да дағдарыстық жағдайларды еңсеру ісіндегі сапаның рөлі зор. Дағдарысты басқару сапа саласындағы инновациялық сипаттағы шараларды қамтуы керек, өйткені оңтайлы шығындардағы сапа дағдарысты еңсеруге және кәсіпорынның қаржылық сауығуына ықпал етеді.

Материалдар мен әдістер

Бұл зерттеудің теориялық және әдіснамалық негізі өндірілетін және сатылатын өнімнің сапасы мәселелері болып табылады. Бұл мақалада тұжырымдамалық бірлікті қамтамасыз етуге мүмкіндік беретін жалпы ғылыми және арнайы ғылыми таным әдістерінің жиынтығы қолданылады. Зерттеу әдістемесі математикалық және графикалық талдау әдістерін қолдануға негізделген. Атап айтқанда, ішінара тепе-теңдік әдісі. Осы зерттеу барысында қолданылатын жалпы ғылыми және арнайы әдістер жүйелік талдауға жатады. Жүйелік талдаудың басты ерекшелігі-ол тек талдау әдістерін ғана емес, сонымен қатар синтез әдістерін де қамтиды. Жүйелік талдаудың негізгі мақсаты-қолданыстағы баламалардың ішінен ең жақсы шешімді табу арқылы күрделі мәселені шешудегі белгісіздікті анықтау және жою. Осы әдісті пайдалана отырып, Қазақстан Республикасында логистика даярлауда әлемдік тәжірибе көрсеткендей, менеджмент ғылымы мен өнерін түсінуге талдау жасалды. Бұл зерттеуде келесі әдістер де қолданылды: теориялық жалпылау, салыстыру және талдау. Бұған: әлеуметтік даму мен мемлекеттік саясаттың мәнін, сондай-ақ осыған байланысты оны іске асырудың қаржылық тетіктерін зерделеуге; теориялық негіздерді белгілеуге байланысты негізгі категориялар мен ұғымдарды нақтылауға; және жалпы экономикада да, жекелеген кәсіпорындарда да дағдарыстық жағдайларды еңсеру ісіндегі сапаның рөлін зерттеу әдіснамасын негіздеуге тарихи және логикалық тәсілдер кірді.

Негізгі бөлім

Жалпы алғанда, менеджментті жеңу ғылымы мен өнері, еңбекті, мінез-құлық мотивтерін және адамдардың интеллектісін қолдана отырып, алға қойған мақсаттарға жету мүмкіндігі ретінде көрсету керек. Менеджментте ұйымдастырылмаған элементтерді тиімді және өндірістік күшке айналдыру мақсатында адамдарға мақсатты әсер ету туралы айтылады. Менеджмент дегеніміз – бұл көшбасшылар ұйымның стратегиялық және тактикалық мақсаттарына жету үшін ресурстарды пайдаланатын адами мүмкіндіктер деп айтуға болады. Бұрын "менеджмент" терминінің орнына "басқару" термині қолданылған. Олардың арасындағы айырмашылық мынада: "басқару" санаты "менеджмент" санатына қарағанда кеңірек, өйткені ол адам қызметінің әртүрлі түрлеріне қолданылады, мысалы, көлік құралдарын басқару – ат арбасы немесе ұшақ болсын. "Менеджмент" термині ұйым деңгейіндегі әлеуметтік-экономикалық процестерді басқаруды білдіреді-экономикалық қызметті және жеке тұлғаны, персоналды басқару. Сондықтан логистикадағы менеджментті сипаттау үшін әр түрлі типтегі логистикалық ұйымдар туралы және материал ағынын қалыптастыру мен зерттеудегі логистикалық стратегия туралы негізгі түсінік беру қажет. Логистиканың тиімді жұмыс істеуі үшін логистикалық процесті басқаратын персонал – логистикалық менеджерлердің қызметі жүзеге асырылатын ұйым құрылуы керек [3].

Алайда, тауарлар мен қызметтердің сапасы саласында әлі де көптеген проблемалар бар.

Сапаны басқару жүйесінің ғылыми базасын кеңейту қажет-бұл жағдайда логистика рөл атқаруы керек.

Сапа мәселесін шешуде тұтынушылардың құқықтарын қорғауды қамтамасыз ете отырып, стандарттау мен сертификаттаудың нормативтік-құқықтық базасын құра отырып, мемлекет маңызды рөл атқарады. Өнімдер мен қызметтердің сапасы мәселесі өзекті болды және болып қала береді. Бұл мемлекет экономикасының тұрақтылығы шешілуіне байланысты болатын стратегиялық проблема.

Синтезделген логистикалық жүйе компанияның стратегиялық мақсатын - нарықты зерттеу, компанияның нарықтағы позициясын анықтау, өнімге деген сұранысты болжау және т. б. сияқты маркетингтік мәселелерді шешуді талап ететін дайын өнімді сату нарығындағы бәсекелестік стратегиясын жүзеге асыруы керек. Бұл парадигманың ғылыми негізі экономикалық және әлеуметтік пәндер болып табылады (экономика және өндірісті ұйымдастыру, персоналды басқару және т. б.), ал математикалық негіз ықтималдық теориясы, математикалық статистика және т. б. айта кету керек, маркетингтік парадигманы негіз ретінде қолданатын модельдер өте дерексіз, үлкен өлшемге ие, көптеген айнымалылар сапалы, бұл қарапайым аналитикалық шешімдерді алуды қиындатады. Шетелде маркетингтік парадигманы қолданудың мысалы-LRP жүйесі (Logistics Requirements Planning) - фирма деңгейінде, аумақтық-өндірістік бірлестіктерде және макрологиялық құрылымдарда кіріс, ішкі және шығыс материалдық ағындарды бақылау жүйесі. Жүйе "жеткізу тізбегін басқару жүйесі" (логистикалық тізбекті басқару жүйесі) деген атпен де белгілі [4].

Сапаны жалпы басқару тұжырымдамасы сапаны арттыру міндетін басты назарға алады және өнімді өндіру мен бөлудің барлық кезеңдерінде кәсіпорынның (ұйымның) барлық қызметкерлерінің осы міндетті шешуге қатысуына негізделеді. Оны іске асыру тұтынушылардың қажеттіліктерін қанағаттандыру арқылы және өзара тиімділіктің арқасында ұзақ мерзімді табысқа қол жеткізуге мүмкіндік береді: кәсіпорынның және жалпы қоғамның әрбір қызметкері.

Сапаны басқарудың дамыған логистикалық жүйесі көптеген жағдайларға бейімделе отырып, келесі практикалық нәтижелерде өз әсерін көрсетеді:

- отандық тауар өндірушілердің өнімінің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді;
- импортты алмастыратын өнімді өндіру үшін ұйымдастырушылық-коммерциялық жағдайлар жасайды;
- инновациялық іс-шараларды жүзеге асыру үшін дағдарысқа қарсы басқарудың немесе өндірісті басқарудың құрамдас бөліктерінің бірі болып табылады;
- бәсекеге қабілетті өнімді, ілеспе және сатудан кейінгі қызметтерді сатудан түсетін тұрақты кіріс есебінен кәсіпорынның қаржылық тұрақтылығын арттырады;
- жоғары сапалы және сенімді өнімді пайдалану арқылы тұтынушылардың өндіріс тиімділігін арттырады [1].

Сапа деңгейіне көптеген факторлар әсер етеді, нәтижесінде сапа басқару объектісіне айналды, бұл тауарлар мен қызметтердің сапасына басқару әсерінің арсеналын кеңейтуге мүмкіндік берді.

Алайда, тауарлар мен қызметтердің сапасы саласында әлі де көптеген проблемалар бар. Сапаны басқару жүйесінің ғылыми базасын кеңейту қажет-бұл логистика рөл атқаруы керек.

Соңғы жылдары логистикалық тәсілдерде үлкен өзгерістер болды. Ең алдымен, оның міндеттерінің көлемі едәуір кеңейді. Шындығында, логистикалық менеджмент ұзақ уақыт бойы сақтау немесе тасымалдау сияқты классикалық функциялармен шектелмеген. Жауапкершілік аймағына әртүрлі функциялар көбірек интеграциялануда, олардың бірі сапаны басқару болып табылады.

Логистика-бұл тауарларды жеткізу тізбегіндегі уақыт пен шығындарды азайту мақсатында жүйелік тәсіл негізінде жеткізушіден тұтынушыға дейінгі тауар-материалдық ағындарды және олармен байланысты ақпараттық, қаржылық және сервистік ағындарды оңтайлы басқару.

Логистиканың негізгі анықтамасы, функциялары, негізгі талаптары. Логистиканың функционалды ортасы, корпоративтік стратегиямен байланысы, даму факторлары. Тарату жүйелерінің ағындық процестерін басқару. Сапаның логистикалық тұжырымдамасы.

Ағындық процестерді басқарудың логистикалық тұжырымдамасына көшу мынадай факторлардың әсерінен жүзеге асырылды: айналым саласындағы құн және уақыт шығындарының өсуін қысқартуға ұмтылу: тауар қозғалысына байланысты шығыстардың

үлесі жоғары, елдің ЖҰӨ - нің 20%, сыртқы сауда бағасында - 25 - 35%, ішкі нарықтағы бағада - 8-10%. Сатушы нарығынан сатып алушы нарығына көшу: қызмет көрсету сапасына қойылатын талаптар артады; жүйелер теориясы мен қақтығыстар теориясын әзірлеу: бірыңғай экономикалық нәтижеге жұмыс (синергетикалық әсер); икемді өндіріс жүйелерін құру: роботтарды ауыстыру, тиімді шағын және орта өндірістерге көшу, шағын фирмалар икемділікке ие болды және сәтті бәсекеге түсе бастады. Шағын өндіріске ауыса отырып, жеткізушілер "кішірек, бірақ жиі" қағидаты бойынша шағын партияларды талап ете бастады; ғылыми-техникалық прогресс пен байланыс құралдарындағы жеделдету; сыртқы экономикалық қызметте тауарларды жеткізу бойынша ережелер мен нормаларды біріздендірудің, техникалық құралдар мен түсіру-тиеу тетіктерін стандарттаудың шұғыл қажеттілігі: әлемдік сауда көлемінің ұлғаюы біріздендіруге әкелді (көптеген құжаттама, ұзақ кедендік және шекаралық операциялар) [2].

XX ғасырдың 1970 жылдарындағы дамыған елдердегі энергетикалық дағдарыс; дамыған елдердегі инфрақұрылымдық салаларды ераықтандыру. Автоматты бақылау жүйесі, логистикалық қызмет жұмысының "қағазсыз" технологиясы (компьютер құралдарын қолдана отырып), шоттарды рәсімдеуге байланысты операцияларды компьютерлендіру. Индустриалды дамыған елдердің сатып алушы нарығына өтуіне байланысты басты бағыт тауарларды сатуды олардың өндірісіне бейімдеу емес, объектілер мен нарықтық сұраныстың құрылымына байланысты өндірістік бағдарламаларды қалыптастыру болды. Жедел бәсекелестік жағдайында клиенттердің мүдделеріне бейімделу өндіруші фирмалардан тиісті реакцияны талап етті, бұл қызмет көрсету сапасында, тапсырыстарды орындау уақытын қысқартуда және тауарларды жеткізу кестесін сөзсіз сақтауда көрініс тапты. Нарықтың әртүрлі субъектілері арасында күрделі байланыс жүйесі құрылды, ол ұйымның қолданыстағы модельдерін тек жабдықтау және сату саласында ғана емес, сонымен қатар айналым мен тұтыну саласында да өзгертуді талап етті. Тауарларды бөлудің жекелеген бағыттарын оңтайландыру бойынша жұмыстар белсенді түрде өрістеді [5].

Логистиканың пәні ретінде тауарларды тарату жүйелерінің ағындық процестерін басқару деп санауға болады. Ол логистикалық тұжырымдамалар мен принциптерді қалыптастыруды, есептерді тұжырымдауды, ағындық процестерді басқару әдістерін әзірлеуді және оларды іс жүзінде қолдану тәсілдерін қамтиды.

Логистиканың мақсаты екі жақты: уақтылы, сапалы және минималды шығындармен жеткізушіден тұтынушыға материалдық құндылықтарды жеткізу; ағындық процестерді басқаруды түпкілікті оңтайландыру бойынша ұсыныстарды әзірлеу және іске асыру арқылы фирмалардың нарықтағы үлесін арттыруға және бәсекелестерден артықшылықтарға қол жеткізуге ықпал ететін синергетикалық әсер алу.

Сапаның логистикалық тұжырымдамасы, бір жағынан, сапаны басқару үшін логистиканың принциптері мен әдістерін қолдануды, екінші жағынан, тиісті ұйымның логистикалық жүйесін және басқару объектісі ретінде сапаны басқарудың тиісті әсерін қалыптастыруды қарастырады. Сондықтан мұндай тұжырымдама логистика мен сапаны органикалық түрде байланыстыруы керек.

Ескі, әкімшілік-командалық экономиканың өзекті мәселелерінің бірі сапа мәселесі болды. (Осыған байланысты "сапа белгісі", "сапа бесжылдығы" сияқты көптеген қаулыларды есте сақтау орынды). Сапа тек техникалық және технологиялық ғана емес, сонымен қатар экономикалық мәселе екені белгілі болды. Соңғысы қажетті сапаға қол жеткізу және оны арттыру үшін ресурстардың айтарлықтай шығындары қажет екенін білдіреді - еңбек, материалдық және, сайып келгенде, ақшалай. Сондықтан сапа деңгейі белгілі бір өнімді өндіру мен пайдаланудың белгілі бір шарттары үшін экономикалық тұрғыдан негізделуі керек. Сондықтан сапаны абсолюттандырау ("кез - келген бағамен сапа", "әлемдік стандарттар деңгейіне жету", "мақсат-жоғары сапа" және т.б.) сапа мен шығындарды өлшеу қажеттілігін түсінді. Соңғысы сапа оңтайлы деңгейге жетуге бағытталған реттеу немесе басқару объектісі болуы керек дегенді білдіреді [3].

"Утилитаның жеткілікті жоғары дәрежесі" туралы ережені анықтауда өте белгісіз, бұл сонымен қатар "мақсатты" сапа деп аталатын қазіргі экономиканың талаптарына қайшы келеді. Сонымен қатар, бұл ереже "кез - келген бағамен сапа" талабын жасырады, әсіресе бұл анықтамада мәселенің экономикалық аспектісі көрсетілмегендіктен. Белгіленген кемшіліктерді сапаны басқарудың логистикалық жүйесі жеңеді. Логистиканы анықтаудағы тағы бір кілт сөз, жоғарыда айтылғандай, "ағын" болып табылады, өйткені логистика басқарылатын процестер мен объектілердің ағындық тұжырымдамасына негізделген. Осыған байланысты логистика принциптерінің бірі болып табылатын ағынды қалыптастыру қажеттілігі туындайды [6].

Нәтижелер және талқылау

Сапаны басқару үшін логистиканың келесі принциптері қабылданады:

- 1) қозғалатын және өзгертін объектілерді жүйеде жеке басқарылатын ішкі жүйе ретінде бөлу және оған қатысты жүйелік тәсілді қолдану, яғни басқару объектісі ретінде ағынды қалыптастыру;
- 2) түпкілікті нәтижені осы жүйенің жұмыс істеуінің экономикалық, техникалық және басқа да талаптарына сәйкес ағынның мақсаты ретінде айқындау;
- 3) жоспарлауды, реттеуді, есепке алуды, бақылауды, талдауды қоса алғанда, ағынды басқарудың барлық кезеңдерінде есепті бастауды күшейту;
- 4) ағынды диспетчерлеу-әрбір ағын объектісінің қозғалысын және өзгеруін үздіксіз қадағалау және оның параметрлерін түзету;
- 5) ағынның сенімділігін қамтамасыз ету;
- 6) ағынды қамтамасыз ету мен қызмет көрсетудің барлық түрлерін қалыптастыру, яғни оның инфрақұрылымы;
- 7) қазіргі заманғы техникалық басқару құралдарын пайдалану - ағын параметрлерін бақылау және реттеу;
- 8) тікелей және делдалдарды қоса алғанда, ағынды қалыптастырумен және басқарумен айналысатын барлық қатысушылардың іс-қимылдарын үйлестіру;
- 9) пайдаланылатын ресурстардың ең аз шығындарымен ағынды басқаруды және мақсатқа қол жеткізуді жүзеге асыру;
- 10) экологиялық талаптар кешенін сақтау.

Бұл принциптер сапаны басқаруға өте қолайлы. Осылайша, логистиканың бірінші кезектегі міндеті-ағынды қалыптастыру. Сондықтан сапаны логистикалау қажеттілігі туындайды. Логистика дегеніміз-ағынды қалыптастыру процесі немесе оның параметрлерін оңтайландыру үшін басқарылатын объектіні ағын түрінде ұсыну. Басқаша айтқанда, логистика-бұл объектіні немесе жүйені логистиканың принциптері мен әдістерін қолдануға дайындау процесі.

Логистика-экономикадағы ғылыми-практикалық бағыт, әмбебап бола отырып, экономиканың көптеген салаларында өндіріс саласында да, айналым саласында да өзінің тиімділігін көрсетті.

Қорытындылар

Бұл мақалада сапаның логистикалық тұжырымдамасы қарастырылды, өндіріс пен тауар қозғалысының логистикалық жүйесіндегі сапа мен сенімділіктің теориялық мәселелері талданды, сапаны басқаруда сәтті қолданылатын логистикалық принциптер ұсынылды.

Сапаны басқарудың логистикалық жүйесі көптеген жағдайларға бейімделе отырып, келесі практикалық нәтижелерде өз әсерін көрсетеді:

- отандық тауар өндірушілердің өнімінің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз етеді;
- импортты алмастыратын өнімді өндіру үшін ұйымдастырушылық-коммерциялық жағдайлар жасайды;
- инновациялық іс-шараларды жүзеге асыру үшін дағдарысқа қарсы басқарудың немесе өндірісті басқарудың құрамдас бөліктерінің бірі болып табылады;

- бәсекеге қабілетті өнімді, ілеспе және сатудан кейінгі қызметтерді сатудан түсетін тұрақты кіріс есебінен кәсіпорынның қаржылық тұрақтылығын арттырады;

- жоғары сапалы және сенімді өнімді пайдалану арқылы тұтынушылардың өндіріс тиімділігін арттырады.

Соңғы жылдары логистикалық тәсілдерде үлкен өзгерістер болды. Ең алдымен, оның міндеттерінің көлемі едәуір кеңейді. Шындығында, логистикалық менеджмент ұзақ уақыт бойы сақтау немесе тасымалдау сияқты классикалық функциялармен шектелмеген. Жауапкершілік аймағына әртүрлі функциялар көбірек интеграциялануда, олардың бірі сапаны басқару болып табылады.

ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Т. М. Мендебаев А. З.Габдуллина А. Т. Альпеисов «Сапаны басқару»- Алматы, 2013
2. Бейжанова А.Т. Логистика. Оқулық құралы. - Алматы: Издательство «Дәуір», 2011 – 292 бет.
3. Бауэрсокс Дональд Дж., Клосс Дейвид Дж. Логистика:интегрированная цепь поставок /Пер. с англ. - М.: ЗАО "Олимп-Бизнес". 2018
4. Левкин Г.Г. Основы логистики. Учебное пособие. - М.: Инфра-Инженерия, 2018.- 240 с.
5. Гаджинский А.М. Логистика. Учебник. - 21-е изд. - М.: Дашков и К°, 2016. - 420 с.
6. Гаджинский А.М. Практикум по логистике. - 8-е изд. - М.: Дашков и К°, 2012. - 312 с.

REFERENCES:

1. Т. М. Mendebaev A. Z.Gabdullina A. T. Älpeisov «Sapany basqaru»- Almaty, 2013
2. Beijanova A.T. Logistika. Oqulyq qūraly. - Almaty: İzdatelstvo «Däuir», 2011 – 292 bet.
3. Bauersoks Donäld J., Kloss Deivid J. Logistika:integrirrovannaia sep postavok /Per. s angl. - M.: ZAO "Olimp-Biznes". 2018
- 4.Levkin G.G. Osnovy logistiki. Uchebnoe posobie. - M.: İnfra-İnjeneria, 2018. - 240 s.
- 5.Gajinski A.M. Logistika. Uchebnik. - 21-e izd. - M.: Daşkov i K°, 2016. - 420 s.
- 6.Gajinski A.M. Praktikum po logistike. - 8-e izd. - M.: Daşkov i K°, 2012. - 312 s.

ОСНОВЫ МЕНЕДЖМЕНТА, ЛОГИСТИЧЕСКАЯ СИСТЕМА УПРАВЛЕНИЯ КАЧЕСТВОМ: ТЕОРИЯ, МЕТОДОЛОГИЯ, ПРАКТИКА

Турысбекова Р.К., Толамисова А.Г.*

*Жетысуский университет им.И.Жансугурова, Казахстан, Талдықорган
e-mail: turysbekova777@mail.ru, zhantokab@mail.ru*

В данной статье развиваются теоретические положения логистики применительно к системе управления качеством продукции.

Благодаря проведенному исследованию получены следующие основные результаты, обладающие научной новизной:

- установлены роль и место качества в производстве и обращении на основе введения понятия носителя качества в логистической цепи от носителя и до реализации продукции;

- введено и обосновано понятие логистических фильтров на пути продвижения материальных потоков, при этом в производстве логистические фильтры функционируют как синтез процессов изготовления продукции и синхронного контроля с испытанием в каждом технологическом звене;

- показана особая роль надежности как необходимое условие и основа процесса формирования качества;

Целью данной статьи является качество, отвечающее требованиям потребителей и достижениям научно-технического прогресса, определяет конкурентоспособность предприятия, а вместе с этим - коммерческий успех и устойчивое финансовое состояние.

Методология данной статьи заключается в разработке и обосновании теоретических и методологических положений формирования и функционирования логистической системы управления качеством в процессе производства и товародвижения продукции производственного назначения.

Практическая значимость статьи обусловлена тем, что сформулированные положения направлены на совершенствование системы управления качеством в производственно-коммерческой деятельности предприятий и существенным образом способствуют решению проблем качества сложной машиностроительной продукции.

Ключевые слова: Менеджмент, логистика, эффективное функционирование, антикризисное.

FUNDAMENTALS OF MANAGEMENT, LOGISTICS QUALITY MANAGEMENT SYSTEM: THEORY, METHODOLOGY, PRACTICE УПРАВЛЕНИЕ

Turysbekova R.K., Tolamisova A.G.*

*Zhetysu university named after I.Zhansugurov, Kazakhstan, Taldykorgan
e-mail: turysbekova777@mail.ru, zhantokab@mail.ru*

This article develops the theoretical principles of logistics in relation to the product quality management system.

Thanks to the conducted research, the following main results of scientific novelty were obtained:

- the role and place of quality in production and circulation are established based on the introduction of the concept of a quality carrier in the logistics chain from the carrier to the sale of products;

- the concept of logistics filters on the path of promoting material flows was introduced and justified, while in production logistics filters function as a synthesis of product manufacturing processes and synchronous control with testing in each technological link;

- the special role of reliability is shown as a necessary condition and basis for the process of quality formation;

The purpose of this article is quality that meets the requirements of consumers and the achievements of scientific and technological progress, determines the competitiveness of the enterprise, and at the same time, commercial success and stable financial condition.

The methodology of this article is to develop and substantiate theoretical and methodological provisions for the formation and functioning of a logistics quality management system in the process of production and distribution of industrial products.

The practical significance of the article is due to the fact that the stated provisions are aimed at improving the quality management system in the production and commercial activities of enterprises and significantly contribute to solving problems of the quality of complex engineering products.

Key words: *Management, logistics, efficient operation, crisis management.*